

750

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

KAN.KAR.MD:

Sayı: A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2284-6206/14964

Konu:.....

.....

31 TEM 2000

Sayın Aslan POLAT
Erzurum Milletvekili

İLGİ: 27.6.2000 tarihli yazılı soru önergeniz.

Deprem konutları için yapılan ihalelerin vize işlemlerinin Sayıştay denetimine tabi olması için bir işlem yapıp yapılamayacağına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorular aşağıda cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.
Saygılarımla.

Yıldırım AKBULUT
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Cevap 1: Sorunun ilk bölümünde "Karayolları, D.S.İ., İller Bankası gibi kamu kuruluşlarınca yapılan davet usulü ihalelerin vize ve tescil işlemlerinde açık ihalelerin vize ve tescil işlemine göre daha titiz ve ayrıntılı inceleme imkanı var mıdır? İfadesi yer almaktadır.

Öncelikle, soruda sayılan kamu kuruluşlarından İller Bankasının hesap ve işlemleri Sayıştay denetimine tabi olmadığından, yaptığımız açıklamalar bu kurumu kapsamayacaktır.

832 sayılı Sayıştay Kanununun 30 uncu maddesi hükmüne göre "Sayıştay'ın denetimine tabi daire ve kurumlarca harcamaya ilişkin olarak yapılan sözleşmelerle her türlü bağitlar tescile (...) tabidir." "Sözleşmeler ile bağitların, dayanakları ile birlikte bağit tarihinden itibaren 3 gün içinde Sayıştay'a gönderilmeleri zorunludur. Bu sözleşme ve bağitlar Sayıştayca tescil edilmedikçe uygulanamaz."

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

-2-

Söz konusu sözleşme ve bağitların Sayıştayca tescilinde uygulanacak usul, yine Sayıştay Kanununun 32 nci maddesinde belirlenmiştir. Bu düzenlemeye göre "(...) tescile tabi tutulmak üzere Sayıştay'a gönderilen (...) sözleşme ve bağitlardan mevzuata uygun bulunanlar incelemeyi yapan denetçi ve grup şefi tarafından (...) tescil edilir. Mevzuata uygun bulunmayanlar, düzeltilip tamamlanmak üzere denetçi ve grup şefinin yazılı düşüncesiyle birlikte dairesine geri gönderilir."

Öte yandan soruda sözü edilen "davet usulü ihale" 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 44 üncü maddesinde "Belli İstekliler Arasında Yapılacak İhaleler" başlığı altında düzenlenmiştir. 44 üncü madde hükmüne göre "Uçak, harp gemisi, harp mühimmatı, elektronik cihaz, askeri tesisat ve levazimat, silah ve malzeme sistemleri, savunma sanayii ile ilgili faaliyetler ve bunlara ait her türlü yedek parça alımı; barajlar, enerji santralleri, sulama tesisleri, limanlar, rıhtımlar, hava meydanları, demiryolları, lokomotifler, karayolları, tüneller, köprüler, akaryakıt tesisleri, özelliği bulunan yapım işleri bedii ve teknik hususiyetleri taşımayan sanat işleri, kentlerin ulaşım sistemlerine ilişkin planlar, kentlerin harita, nazım ve imar planları, su, kanalizasyon ve enerji tesisleri ile bunların etüt ve proje işlerinin ihalesi; diğer ihale usulleri yerine teknik yeterlilikleri ve güçleri idarece kabul edilmiş en az üç istekli arasında kapalı teklif usulü ile yaptırılabilir.

Zorunlu nedenlerle üçten az istekliden teklif almak gerektiği takdirde Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulundan bu hususta ayrıca karar alınması şarttır.

Bu madde hükümlerine göre yapılacak ihalelerde, ihaleye katılacak isteklilerin isimleri belirtilmek suretiyle bizzat ilgili veya bağlı bulunan bakanın onayının alınması zorunludur."(...)

Yukarıda aynen alınan hükümler gereğince, Sayıştay denetimine tabi daire ve kurumların, belli istekliler arasında yaptıkları ihaleler sonucunda düzenledikleri sözleşmelerin Sayıştay tarafından tescil edilmesi zorunludur.

Bu sözleşmelerin tescili sırasında, diğer usullerde yapılmış ihalelere ait sözleşmelerin tescilinde uygulanan usul ve esaslar izlenmekte, aynı kriterler esas alınmaktadır. Ayrıca bu sözleşmelerin tescilinde; incelemeler

- İhaleye katılan istekliler açısından, ilgili veya bağlı Bakan onayının bulunup bulunmadığı,
 - Yasada belirtilen durumlar için Bakanlar Kurulu Kararının mevcut olup olmadığı,
 - İhale konusu işin, yasada tek tek sayılan işlerden olup olmadığı,
- noktalarında derinleştirilmektedir.

Bunların yanı sıra ihale konusu işlerin sayıldığı cümlelerin içinde yer alan "özelliği bulunan yapım işleri" kapsamına giren işler için, Bayındırlık ve İskan Bakanlığından alınan ve işin "özelliği bulunan yapım işi" olduğunu onaylayan bir rapor istenmektedir. Özetle, davet usulü ya da yasal ifadeyle "Belli istekliler arasında yapılacak ihaleler"de bu usulün gerektirdiği incelemeler yapılmaktadır.

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

-3-

Sorunun ikinci bölümünde ihalelerle ilgili olarak mahalli basında çıkan iddiaların Sayıştay Başkanlığınca değerlendirilip değerlendirilmediği sorulmaktadır.

Ulusal basının bir bölümü Başkanlığımızca izlenmektedir. Basında yer alan iddialar incelemeler sırasında değerlendirilmek üzere ilgili grup ve denetçiye iletilmektedir. Yerel basın Başkanlığımızca düzenli olarak izlenememekle birlikte ihbar vb. yollarla haberdar olduğumuz iddialar da aynı şekilde inceleme sırasında göz önünde bulundurulmak üzere ilgili grup ve denetçiye iletilmektedir.

Cevap 2.- Bilindiği gibi deprem bölgesinin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik faaliyetleri düzenlemek üzere 574, 576, 577, 581, 582 ve 583 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameler çıkarılmıştır.

Bunlardan, 31.8.1999 gün ve 574 sayılı KHK ve 16.9.1999 gün ve 577 sayılı KHK'de afete maruz kalan illerde geçici ve kesin iskanların temini amacıyla yeni yerleşim alanlarının tespiti ve bu konutların inşaat, onarım işlerinin yapımı için her türlü alım, satım, hizmet yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynihak tesis etme ve taşıma işleri ile Türk Silahlı Kuvvetlerine ait yapı ve tesislerde meydana gelen hasarların tespiti aşamasından itibaren her türlü onarım, alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynihak tesisi ve bunların tefrişi ve 1999 yılı yatırım programı gereğince, afet bölgesinde yapılacak işlerin 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescil hükümlerine tabi olmadığı açıkça belirtilmiş ancak, harcama yapıldıktan sonra, sayman hesaplarının incelenmesi sırasında Sayıştay tarafından denetlenemeyeceğine ilişkin bir hüküm konulmamıştır.

Bununla beraber 14.9.1999 gün ve 576 sayılı KHK maddesinde özetle, deprem için toplanan iç ve dış yardımların Kriz Koordinasyon Kurulu kararı ile öncelikle depremden zarar görenlerin iâşe, giyinme, barınma, çadır ve diğer her türlü gereksinimlerinin karşılanması için bu işlerde görevli bulunan veya görevlendirilecek kuruluşlara; geçici ve daimi iskan amacıyla konut yapımında kullanılmak üzere de Bayındırlık ve İskan Bakanlığına ve Afetler Fonuna aktarılacağı ifade edilmiş ve bu paraların denetimini Başbakanlık ve Maliye Müfettişleri ile Bankalar Yeminli Murakıplarından Başbakan onayı ile oluşturulacak bir komisyona bırakılmıştır.

Kararnamenin aynı maddesinde, yukarıda sayılan işlemlere 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Bu durumda, aslında Sayıştay denetimine tabi olan Afetler Fonuna aktarılan ve belli amaçlara tahsis edilen paralar Sayıştay denetiminin dışına çıkarılmakta ve "denetim" bir dış denetim kurumu yerine yürütmenin içindeki elemanlardan oluşan bir komisyona bırakılmaktadır.

Daha sonra çıkarılan 15.10.1999 gün ve 581 sayılı KHK'de yer alan ve 7269 sayılı Kanuna eklenen "Ek madde 11" ile genel bütçeye dahil olmayan kamu kurum ve kuruluşlarınca doğal afete maruz kalan bölgelere yapılacak bağış ve yardımlar ile eğitim amacıyla yapılmış veya yapılacak olan yardımlar 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerinden istisna tutulmuştur.

Son olarak çıkarılan 27.10.1999 gün ve 582 sayılı KHK ile, 15.11.1999 gün ve 583 sayılı KHK'lerde de bu bölgelerde yapılacak harcamaların 832 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmadığına ilişkin benzer ifadeler yer almıştır.

Sonuç itibarıyla, deprem bölgesinde yapılan harcamalar Sayıştay denetimi dışındadır. Bu durum, işlerin aciliyetine dayandırılmaktadır.